
Broj: Ž-SA-05-737/15

Broj preporuke: P- 91/16

Datum: 11.05.2016.godine

Vlada FBiH
Ul. Alipašina 41
71 000 Sarajevo

Na znanje:

Federalno ministarstvo boraca i invalida
odbrambeno oslobodilačkog rata
Ul. Alipašina 41
71 000 Sarajevo

Služba za branitelje iz domovinskog rata,
društvene djelatnosti i opću upravu Općine Ljubuški
ul. Zrinskofrankopanska 71
Ljubuški

Federalno ministarstvo finansija
Ul. Mehmeda Spahe 5
71 000 Sarajevo

P R E P O R U K A
u vezi sa žalbom Čilić Jerka

I – UVOD

Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine zaprimili su žalbu Čilić Jerka, advokata iz Ljubuškog, u ime grupe ratnih vojnih invalida, koji su taj status stekli na osnovu rješenja Službe za branitelje iz domovinskog rata, društvene djelatnosti i opću upravu Općine Ljubuški i kojima su priznata prava propisana Zakonom o pravima boraca i članova njihovih porodica Federacije Bosne i Hercegovine¹. Žalba je registrovana pod brojem: **Ž-SA-05-737/15**.

II– ČINJENIČNO STANJE I POSTUPAK PRED INSTITUCIJOM OMBUDSMENA

Žalitelj je Instituciji ombudsmena dostavio Zaključke koje je donijela Služba za branitelje iz domovinskog rata, društvene djelatnosti i opću upravu Općine Ljubuški, a kojim je je utvrđeno da

---

¹ „Službene novine FBiH“, br.: 33/04, 72/07 i 9/10

će se priznata prava na ličnu invalidninu i advokatski troškovi nastali u postupku izvršenja rješenja koje je donijela navedena Služba isplatiti iz budžeta Federacije BiH. U žalbi se ističe i da je prvostepeni organ u postupku obračunao potraživanja i uputio Federalnom ministarstvu finansija na isplatu sve donesene zaključke, ali da do dana obraćanja Ombudsmenima za ljudska prava Bosne i Hercegovine isti nisu izvršeni.

Nadalje, istaknuto je i da je Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata dostavilo informaciju broj: 05-41-1140/11 od 03.07.2013. godine u kojem je navedeno da je zaprimilo predmetne zaključke, te da je Vlada FBiH informisana o nedostatku finansijskih sredstava za retroaktivne isplate ličnih/porodičnih invalidnina. Nadalje, u istom aktu je i navedeno da su sredstva u budžetu Federacije BiH obezbijedena samo za redovne isplate, te je pomenuto ministarstvo uputilo zahtjev Vladi FBiH da se obezbijede sredstva za isplatu potraživanja.

Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su u postupku istraživanja pribavili izjašnjenja Vlade Federacije Bosne i Hercegovine broj: 06-10-323/2015 od 09.11.2015. godine i Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata broj: 05-41-5309/15 od 16.11.2015. godine.

Iz navedenog akta Vlade Federacije Bosne i Hercegovine vidljivo je da je ista prosljedila akt Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine Federalnom ministarstvu finansija i Federalnom ministarstvu za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, te ih pozvala da dostave Ombudsmenima za ljudska prava Bosne i Hercegovine izjašnjenja povodom žalbenih navoda.

Federalno ministarstvo finansije nije dostavilo izjašnjenje, dok je aktu Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata navedeno:

„...Sudska procedura po ovim predmetima trajale je u periodu od 2007. godine do 2015. godine. U toku tog perioda nastala su određena retroaktivna potraživanja. Ministarstvo raspolaže bužetom odobrenim sredstvima za redovne isplate.“

III– MIŠLJENJE INSTITUCIJE OMBUDSMENA

Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine propisano je da Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine mogu reagovati u slučaju kada osnovano sumnjaju da način na koji su primijenjeni zakon i međunarodni dokumenti o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, vodi nepravničnim rezultatima.

Činjenično stanje koje proizlazi iz žalbenih navoda i dostavljene dokumentacije Ombudsmeni Bosne i Hercegovine sumiraju na sljedeći način:

Žalitelj je Službi za branitelje iz domovinskog rata, društvene djelatnosti i opću upravu Općine Ljubuški podnio zahtjeve za izvršenje rješenja, koja je ta Služba donijela po službenoj dužnosti, a kojima je utvrđeno pravo žalitelja na ličnu invalidninu. Služba za branitelje iz domovinskog rata, društvene djelatnosti i opću upravu Općine Ljubuški je u predmetnom postupku, po službenoj

dužnosti, tokom 2011. godine donijela zaključke kojima je navedeno da će se troškovi postupka, koji su nastali u postupcima za ostvarivanje prava na osobnu invalidninu, isplatiti iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine, u roku od 15 dana od dana dostavljanja tih zaključaka. Žalitelj je Općinskom sudu u Ljubuškom podnio prijedlog za dozvolu izvršenja tih zaključaka, koji je donio rješenja kojima se proglasio apsolutno nenadležnim u predmetnim izvršnim stvarima, ukinuo sve provedene radnje u postupcima i odbacio prijedloge žalitelja za izvršenje. Općinski sud u Ljubuškom je zauzeo stav da u skladu sa članom 39. Zakona o pravima boraca i članova njihovih porodica, rješenja o pravima na naknade priznate u skladu sa navedenim Zakonom, provodi prvostepeni organ.

Kantonalni sud u Širokom Brijegu je, odlučujući o žalbama žalitelja, donio rješenja kojima u cjelosti potvrđuje rješenja Općinskog suda u Ljubuškom. Kantonalni sud u Širokom Brijegu je zauzeo stav da kada su stranci u postupku ostvarivanja prava na naknade, za koje je izvršenje nadležan prvostepeni organ, odmjereni i troškovi postupka, onda je zbog njihove akcesornosti, prvostepeni organ nadležan izvršavati ih, a ne redovni sud. U suprotnom, došlo bi do dualizma i to na način da bi izvršenje, u pogledu glavne stvari, provodio upravni organ, a u pogledu troškova postupka, sud.

Nezadovoljan odlukom Kantonalnog suda u Širokom Brijegu, žalitelj je podnio Apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine, navodeći da je osporenim rješenjima Kantonalnog suda Širokom Brijegu povrijeđeno pravo žalitelja na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, pravo na imovinu iz člana II/3.k Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao i prava na efikasan pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine je dana 20.12.2012. godine u predmetu AP 2115/12 donio Odluku o dopustivosti i meritumu kojom se odbijaju kao neosnovane apelacije žalitelja. Ustavni sud Bosne i Hercegovine je konstatovao da nije nadležan supstituirati redovne sudove u procjeni činjenica i dokaz, nego ispitati da li je eventualno došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava, te da li je primjena zakona bila proizvoljna ili diskriminirajuća. Osim navedenog, Ustavni sud Bosne i Hercegovine je zauzeo stav da iz obrazloženja Kantonalnog suda u Širokom Brijegu proizlazi da u predmetnim slučajevima nije došlo do pogrešne primjene procesnog prava na štetu žalitelja, te da su redovni sudovi jasno obrazložili svoje odluke. Zaključak Ustavnog suda Bosne i Hercegovine jeste da:

„...su redovni sudovi jasno obrazložili svoj stav da nisu nadležni izvršavati zaključke Službi za branitelje iz domovinskog rata, društvene djelatnosti i opću upravu Općine Ljubuški, budući da je u konkretnom slučaju zakonom propisano da izvršenje, glede glavne stvari, provodi određeni organ uprave, pa je onda taj organ mjerodavan i za izvršenje troškova postupka, nastalih tim povodom.“

Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su odlučili razmotriti žalbene navode žalitelja, uprkos činjenici da je žalitelj koristio redovne pravne lijekove i da mu u tom smislu nije povrijeđeno pravo na pristup sudu i pravično suđenje iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine su

žalbu razmatrali isključivo sa aspekta nerazumno dugog trajanja postupka izvršenja Zaključaka Službi za branitelje iz domovinskog rata, društvene djelatnosti i opću upravu Općine Ljubuški.

Naime, iz dokumentacije dostupne u spisu predmeta proizlazi da je Služba za branitelje iz domovinskog rata, društvene djelatnosti i opću upravu Općine Ljubuški sporne zaključke donijela tokom 2011. godine, te da okolnost njihovog neizvršenja nije rezultat određene radnje žalitelja, koja je doprinijela odugovlačenju postupka izvršenja istih.

Ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine naglašavaju da izvršni postupak, u principu, ne utvrđuje građanska prava i slobode utvrđene Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda², jer su ta prava utvrđena u prethodnom, građanskom postupku. Zaključuje se i da se pravo na pravičan postupak može garantirati samo pri utvrđivanju građanskih prava pravnih i fizičkih osoba, jer član 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, u relevantnom dijelu, glasi:

„Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza (...), svako ima pravo na pravično suđenje“.

Međutim, Ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine izuzetno prihvataju i da izvršni postupak posmatraju kroz odredbe člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, tj. kao dio postupka u kojem se utvrđuje nečije građansko pravo, iz razloga što postoji neizvršenje u razumnom zakonskom roku ili ako neopravdanost neizvršenja odluke kojom je utvrđeno postojanje prava povlači i ponovnu povredu tog građanskog prava.

Ovakvo stajalište, Ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine zauzeli su na osnovu stajališta Ustavnog suda Bosne i Hercegovine u vezi s ovim problemom, koji je u nizu odluka naveo da u slučaju neizvršenja bilo kojeg pravomoćno utvrđenog građanskog prava, to pravo ima karakter iluzornog prava³. Naime, ako se odlukom pravomoćno utvrdi neko pravo, a nadležni organ neće da izvrši takvu odluku, pravo na pravičan postupak u postupku utvrđivanja građanskog prava bi postalo bespredmetno i bez adekvatnog dejstva. Stoga, izvršenje odluke koju donese bilo koji organ mora biti promatrano kao integralni dio „suđenja“ u smislu člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda⁴.

Pored toga, Ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine ponavljaju da država ima obavezu da sistem izvršenja presuda organizuje tako da on bude efikasan, kako na nivou prava, tako i u praksi, te da država mora osigurati izvršenje presuda bez neopravdanih odgoda⁵

Sa aspekta ljudskih prava, ali i pravne sigurnosti, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine smatraju da pravo pristupa sudu ne znači samo formalni pristup sudu, odnosno pristup

---

² vidi Odluku o prihvatljivosti Komisije za ljudska prava pri Ustavnom sudu BiH, CH /03/ 14010, Mahmutbegović, od 18. januara 2005. godine, točka 14

³ vidi Odluku Ustavnog suda BiH, AP-288/03, Lončar, od 17. decembra 2004. godine, tačka 27

⁴ vidi Evropski sud za ljudska prava Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva, presuda od 7. maja 1974. godine, serija A-18, str. 16-18, st. 34-36

⁵ vidi Evropski sud za ljudska prava, Fuklev protiv Ukrajine, st. 84, presuda od 7. juna 2005. godine

koji bi bio sam sebi svrha, već naprotiv znači efikasan pristup sudu i traje sve dok se ne realizira utvrđeno građansko pravo.

Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine, imajući u vidu sve naprijed izneseno, a u svrhu otklanjanja uočenih povreda ljudskih prava zaštićenih Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim sporazumima koji čine sastavni dio Ustava, na osnovu člana 32. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, a postupajući po žalbi Čilić Jerka, kao punomoćnika grupe ratnih vojnih invalida, donose s l j e d e ć u:

P R E P O R U K U
premijeru Vlade Federacije Bosne i Hercegovine

1. Da bez odlaganja poduzme efektivne mjere u cilju okončanja postupka izvršenja Zaključaka Službe za branitelje iz domovinskog rata, društvene djelatnosti i opću upravu Općine Ljubuški.
2. Da se obavijesti Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH o realizaciji Preporuke i dostave rješenja donesena u skladu sa ovom Preporukom. *Rok za realizaciju preporuke iznosi 30 dana.*

U skladu sa članom 33. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, ova preporuka se dostavlja i podnosiocu žalbe.

Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine:

mr.sci. Jasminka Džumhur, s.r.

Nives Jukić, s.r.

dr. Ljubinko Mitrović,s.r.

Dostavljeno:

1 x naslovu

1x žalitelju

1 x u spis